

שמחה ורגש בחינוך

שמח בחור בילדותך

הערבות בתורה היא היסוד הגדול והחשוב בגידול צאצאינו לתורה.

היום צריך ערבות ומתיקות, זה המפתח לחינוך הראוי. לא מדובר רק בערבות בתורה, אלא גם ערבות בתפילה, ערבות במצוות ובכל ענייני עבודת ד'. אם ישימו ההורים מגמתם על "והערב נא", להאיהב על הילדים את התורה והמצוות, יינצלו ממכשולים רבים.

לשם כך, כל הנהגת הבית צריכה להיות בצורה של נעימות ו"גישמאקייט". אם ההורים 'מחזיקים' את הבית בכנס ובמתח, זה מרחיק את ה"והערב נא" מהילדים, וכל מה שירצו להעביר אליהם - לא יופנם מתוך נעימות.

(דברי הרב דוד כהן שליט"א / "ממלכת התורה", מרוה לצמא ד' בסיון התשע"ה, עמ' 8)

אי אפשר לחנך נערים ונערות צעירים נגד תכונות נפשם, ואי אפשר לכבוש את תכונות הנער בכוח ובחזקה. אף מי שמצליח בכך בביכול, לא חינוך את הנער אלא הפחיד אותו ואיים עליו, וזה לא נקרא חינוך.

תכונותיו של נער צעיר היא "שמח בחור בילדותך והלך בדרכי ליבך". עיקר עבודת החינוך היא בתיקון המידות ולא בבכישתן, להפוך את ה"שמח בחור בילדותך" לשמחה של חדות היצירה של בניין הנער.

מסיבה זו יש חשיבות עצומה להשקעתם של המחנכים **בנתינת טעם וסיפוק בלימוד, בתפילה ובמוסר**, ולהטעים את התלמידים בשמחת התורה והמצוות ובמתיקותם.

(דברי הרב דוד כהן שליט"א / "חונך לנער", גיליון "אבן פינה", בנות בית יעקב "בתי", עמ' 11)

כוח הרגש החיובי

אם ננסה לשאול אנשים מבוגרים מה הם זוכרים משנות לימודיהם הרחוקות, מתברר שהם ייזכרו **בחויות הקשורות ברגש**.

חויות רגשיות, חיוביות ואפילו שליליות, נחרתות בלב ונצרבנות בתודעה עד זקנה ושיבה, משום שהרגש עוצמתי בהרבה מהשכל.

מסיבה זו תרומתה של האישה חשובה ביותר לחיזוק לימוד התורה. היא יוצרת את הרגש שסביב הלימוד. כאשר היא מצליחה לפתח רגש חיובי, היא נוטעת בילד חשק ללמוד לאורך שנים רבות.

לכן חשוב לשים לב להנחיל לילדינו את הערכים החשובים בצורה חביבה.

להאיהב את התורה והמצוות, להנציח את השבתות והחגים נימים נפלאים שכולנו מצפים לבואם ולא לאבד חלילה את הרושם החיובי בשל שעת לחץ וכנס, בניסיון לכבד את השבת או החג בסוגי סלטים נוספים ובחלונות מבריקים, כי למעשה, בכך החטאנו את המטרה...

(הרב ישראל פולק, "שלי ושלכם - שלה הוא", מרוה לצמא נד בשבט התשע"ה, עמ' 4)

בית שהאב והאם משרים בו אווירה טובה, פטור מכל עומס הבעיות שבהן "מצטיין" הדור שלנו. הילד ירגיש קרבה להוריו, יעשה מיד כל מה שאומרים לו, כי הרי הוא רוצה לגרום להם הנאה ונחת.

הוא גם לא יתרחק מהקן, אלא ירצה להישאר בו תמיד, גם כשלא ירגיש כל כך טוב... אדרבה; במצב כזה הוא יפרוש בפני הוריו גם את כל הבעיות שלו, וכך יוכלו ההורים לחסוך גם את הקרבה לחברים הלא-טובים, ולכל אלו העלולים לייגע לו עצות שאינן הוגנות.

(הרב מ"מ צורן / קול ברמה 298, חשוון תשע"ה, עמ' 45)

שמחה של מצווה

בלילי שבתות היה הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל דורש בענייני מוסר ויראה בבית המדרש הגדול בשכונת "זכרון משה" בירושלים. כדי למשוך את ליבם של השומעים היה פותח במילתא דבדיחותא, ורק אחר כך אמר לפנייהם דברים העומדים ברומו של עולם.

פעם נגשו אליו כמה אנשים, ובמעטה של קנאות מחו בפניו על דברי ההלצה שהיה נוהג להזכיר בפתיחת דרשותיו בבית המדרש, כי לא הזמן ולא המקום מוכשרים וראויים לכך, ודרשו ממנו להפסיק לנהוג כן.

לא ידע הגר"ש מה לעשות, ולכן נסע לבני ברק ושטח את ספקו בפני החזן איש זצ"ל. מששמע החזן איש את דבריו, ביקש ממנו שיתן לו דוגמא מהני מילי דבדיחותא שהוא אומר לפנייהם.

פתח הגר"ש וחזר על דברי צחות שאמר להם. ויהי כשמוע כן החזן איש נהנה מאוד, ואמר לו: "רק כך תמסור את השיעורים!"

הוא הוסיף ואמר, שבימים ההם במדינת ליטא לא היו חסרות תורה ויראה, אך הרבה בני נוער נטשו את דרך התורה מכיוון שהיה חסר להם במידת השמחה, והמשכילים היו שמחים ומרוצים יותר, וכך נגררו אחריהם רבים רח"ל.

(מתוך דברי הגה"צ רבי אלימלך בירדמן שליט"א / "מאמע רחל" 9, סיון תשע"ה, עמ' 14)

החינוך משול להדלקת הנר בית הבחירה. "בהעלותך את הנרות" - עד שתהא שלהבת עולה מאליה. האבא צריך להדליק את הנשמה של הילד עד שהשלהבת של אהבת התורה תהא עולה מאליה.

יש לדעת לתת לילד **נשמה של תורה**. לא רק הרגל טכני, לא רק את הדרך המעשית איך צריך לקיים. נשמה - זאת אומרת **שמחה של מצווה, הידור של מצווה, יופי של מצווה**. להטעים לילדים טעם של מצוות. להראות להם מה עושים כאן, לפקוח להם את העיניים לראות את פלאי הבריאה.

כששותלים אמונה כזו בילד - יש תקווה שהילד יגדל, וירצה בעצמו לעלות ולהתעלות בתורה. וכשהוא בעצמו ירצה להתעלות - השגנו את מגמת החינוך.

(הרב וולבה / זריעה ונביני בחינוך, עמ' מט)